

Handläggare: Per-Ove Mattsson
Telefon: 08-508 18 148

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2009-06-11

Förslag till anvisningar för upphandlingar inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Per-Ove Mattsson
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 26 maj 2008 att valfrihet ska införas inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). I samband med detta beslutades att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram anvisningar och organisation för kommande upphandlingar.

För att utöka utbudet av verksamheter inom omsorg om personer med funktionsnedsättning som ska finnas med i valfrihetssystemet föreslår stadsledningskontoret att upphandlingar av enskilt drivna verksamheter ska göras i enlighet med lagen om valfrihetssystem (LOV). För att valfrihetssystemet ska fungera och få acceptans bland de berörda måste den enskilde, oavsett behov, uppleva att det finns flera reella alternativ att välja mellan.

LOV innebär en förenkling av upphandlingsprocessen vilket ger bättre förutsättningar för att öka utbudet av antalet verksamheter som erbjuder vård och sysselsättning till personer med funktionsnedsättningar. Detta är enligt förvaltningen bra, dock måste staden vara öppen med att valfriheten inledningsvis kommer att vara begränsad för många enskilda brukare. Förvaltningen anser även att formerna för en systematiskt, skärpt och samordnad uppföljning bör utvecklas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för vuxna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från samtliga stadsdelsnämnder med anledning av ett förslag från stadsledningskontoret om anvisningar för upphandling inom omsorg för personer med funktionsnedsättning enligt LSS. Remisstiden sträcker sig till den 1 juli.

Remissen i sammanfattning

Den 1 januari 2009 trädde en ny lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) i kraft i Sverige. Lagen skall utgöra ett alternativ till lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU), och kan tillämpas på bl a omsorgs- och stödverksamhet för äldre och för personer med funktionsnedsättning samt på hälso- och sjukvårdstjänster.

Kommunfullmäktige beslutade 26 maj 2008 att valfrihet ska införas inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS. I samband med detta beslutades att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram anvisningar och organisation för kommande upphandlingar.

För att utöka utbudet av verksamheter inom omsorg om personer med funktionsnedsättning som ska finnas med i valfrihetssystemet föreslår stadsledningskontoret att upphandlingar av enskilt drivna verksamheter ska göras i enlighet med LOV.

För att effektivisera upphandlingsprocessen föreslår stadsledningskontoret att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden får ansvar för stadens upphandlingar enligt LOV inom omsorg om personer med funktionsnedsättning. Ansvaret innebär att genomföra upphandlingar, godkänna leverantörer och förvalta avtal.

När det gäller konkurrensutsättning av stadsdelsnämndernas egna verksamheter anser stadsledningskontoret att varje nämnd även fortsättningsvis ska ansvara för att genomföra upphandlingar enligt LOU. Den nya lagen om valfrihet innebär inga förändringar i stadens arbete med verksamheter i egen regi och entreprenader.

Dessa verksamhetsformer behöver inte ansöka om att bli godkända i enlighet med LOV, de kommer automatiskt med i stadens valfrihetssystem.

För att få ett konkurrensneutralt valfrihetssystem är det väsentligt att priser och andra förutsättningar för utförarna är desamma i stadens entreprenadupphandlingar enligt LOU och för att bli godkänd enligt LOV som för stadens egen regi. De pengnivåer som kommunfullmäktige har beslutat om gäller i alla verksamheter oavsett driftsform och upphandlingsform.

LOV kräver även att kommunen har ett ickevalsalternativ för de fall den enskilde inte kan eller vill välja utförare. Stadsledningskontoret föreslår därför att ickevalsalternativet utses genom närhetsprincipen, dvs det boende och den dagliga verksamhet, oavsett driftsform, som stämmer bäst med den enskildes behov och ligger närmast dennes hem bör vara ickevalsalternativ.

För att kunna hantera ansökningar och information om godkända leverantörer föreslår stadsledningskontoret att staden beslutar om nya leverantörer vid fastställda tidpunkter under året. Kontoret föreslår att det i förfrågningsunderlaget anges ett antal tillfällen per år då beslut om nya leverantörer kommer att fattas. Dessa beslutstillfällen bör vara minst fyra per år.

Stadsledningskontoret föreslår också att avtalstiden sätts till ett år med möjlighet till förlängning, ett år i taget sammanlagt maximalt 3 år, utan att en ny ansökan behöver lämnas in.

Stadsledningskontoret föreslår vidare att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att följa upp de leverantörer som godkänns enligt LOV. Uppföljningen måste samtidigt utvecklas och avtalen med utförare som inte lever upp till stadens kvalitetskrav eller som är oseriösa bör hävas. Stadsledningskontoret anser också att det i detta sammanhang är viktigt att påpeka stadsdelsnämndernas roll när det gäller uppföljningen av de individuella insatsernas kvalitet.

En av de större förändringar som inträder i samband med LOV-systemet är att staden kommer att ha en mängd leverantörer med olika avtalstider beroende på när de kommer in i systemet. För att veta vilka leverantörer som finns, när deras avtal löper ut och de behöver förlängas krävs ett administrativt stöd. Utvecklingen av ett sådant system pågår på stadsledningskontoret.

Information och kommunikation om valfrihetssystemet kommer att vara mycket viktigt vilket framgår av lagstiftningen. Eftersom staden redan idag tillämpar valfrihet inom andra verksamhetsområden finns redan informationskanaler på

detta område. Framförallt används "Jämför service" på stadens hemsida för att sprida information till medborgarna. Den information som kommer att publiceras där och som lämnas till den enskilde som ska välja torde uppfylla de krav som lagen ställer på informationen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

För att valfrihetssystemet ska fungera och få acceptans bland de berörda måste den enskilde, oavsett behov, uppleva att det finns flera reella alternativ att välja mellan. LOV innebär en förenkling av upphandlingsprocessen vilket ger bättre förutsättningar för att öka utbudet av antalet verksamheter som erbjuder vård och sysselsättning till personer med funktionsnedsättningar. Detta är enligt förvaltningen bra, dock måste staden vara öppen med att valfriheten inledningsvis kommer att vara begränsad för många enskilda brukare.

Informationen och kommunikationen med och till de enskilda som ska få möjlighet att välja är således mycket viktig för att systemet ska få acceptans. Brukarna måste få möjlighet att överblicka och få god kännedom om vilka möjligheter valfriheten ger samt, vilket är lika viktigt, vilka val systemet inte möjliggör.

Vikten av att följa upp avtalen och den kvalitet som ges inom ramen för valfrihetssystemet går inte att underskattas. Här måste ett nära samspel ske mellan central nämnd och stadsdelsnämnder. Uppföljningen måste ske på ett systematiskt sätt och samarbetsrutiner och kompetens måste utvecklas såväl centralt som hos stadsdelsnämnderna för att få till stånd en uppföljning som uppfyller den kritiska skärpa som är nödvändig och den konstruktiva nivå som gör det möjligt för leverantörerna att förbättra och utveckla sin kvalitet. Det är också ytterst viktigt att staden upparbetar kompetens och kunnande för att kunna agera beslutsamt i de fall då leverantörerna inte uppfyller avtalen och trots anmodan om rättelser inte hör samman detta. Allt för att inte brukarna ska drabbas. Förvaltningen anser således att formerna för en systematiskt, skärpt och samordnad uppföljning bör utvecklas.

Förvaltningen anser att det är bra att närhetsprincipen ska råda när det gäller de som av någon anledning inte kan eller vill välja.

Det är också viktigt att det administrativa och tekniska stödet utvecklas för att systemet inte ska generera mer byråkrati. Som tidigare påtalats måste information och kommunikation med de berörda och leverantörerna fungera. Även detta att staden fyra gånger per år kommer att godkänna nya leverantörer kräver ett utvecklat systemstöd. De korta avtalstiderna som föreslås kräver också ett effektivt

systemstöd eftersom det ständigt kommer att pågå arbete med att pröva och följa upp avtal.

Valet att ha relativt korta avtalstider kan skapa oro hos brukare och anhöriga. Med en fungerande, systematiskt samordnad och aktiv uppföljning av verksamheterna och dess insatser borde det vara möjligt att ha längre avtalstider.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Stadsledningskontorets förslag till anvisningar för upphandlingar inom omsorg om personer med funktionsnedsättning enligt LSS